

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์

John Maynard Keynes 1883 - 1946

บิดาแห่งเศรษฐศาสตร์มหภาค
ผู้ยิ่งใหญ่แห่งศตวรรษที่ 20

เรียบเรียงโดย... **พัลลภ กฤตยานวัช** (M.Sc.- Asian Institute of Technology)
ดร.สุนทร รัชย์อินดิฏฐิ (Ph.D.- Economics, Australian National University)

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ นักเศรษฐศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ชาวอังกฤษ ผู้อภิวัติแนวความคิดใหม่ทางเศรษฐกิจของโลกจนได้ชื่อว่าเป็น **“บิดาแห่งเศรษฐศาสตร์มหภาค”** เขาชี้ให้เห็นว่าลัทธิฟังกลไกราคาในระบบตลาดเสรีไม่อาจช่วยแก้ปัญหาการว่างงาน ปัญหาเงินเฟ้อเงินฝืด หรือภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจได้ หากแต่อยู่ที่การจัดการด้านอุปสงค์มวลรวมซึ่งจำเป็นต้องพึ่งพาบทบาทของรัฐบาลโดยผ่านนโยบายการเงินและการคลังที่เหมาะสม การรักษาสัตราเจริญเติบโตและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ต้องอาศัยบทบาทของภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรี ในขณะที่เดียวกันภาครัฐก็ต้องมีบทบาทในการลงทุนหรือใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เพิ่มการจ้างงาน และแก้ปัญหาเงินฝืด แนวคิดทางเศรษฐกิจแบบผสมของเคนส์ หรือที่เรียกว่า **“เศรษฐศาสตร์แบบเคนส์”** (Keynesian economics) นับว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการกำหนดนโยบายของรัฐในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ นับแต่ทศวรรษที่ 1930 เป็นต้นมา นอกจากนี้ เคนส์ยังมีบทบาทสำคัญในการก่อกำเนิดองค์กรทางการเงินของโลก 2 แห่ง ได้แก่ **“International Monetary Fund”** (IMF) และ **“World Bank”** ด้วย

ประวัติการศึกษาและการทำงานของเคนส์

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ เกิดที่เมืองเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 1883 เป็นบุตรชายคนโตของจอห์น เนวิลล์ เคนส์ ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์และอาจารย์มีชื่อในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เคนส์เรียนหนังสือที่อีตันคอลเลจและเข้าศึกษาต่อด้านเศรษฐศาสตร์ที่คิงส์คอลเลจ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ในปี ค.ศ. 1902 - 1905 ต่อมาในปี ค.ศ. 1908 ได้เป็นผู้บรรยายวิชาเศรษฐศาสตร์ที่คิงส์คอลเลจ เคนส์ทำงานใน

แวดวงวิชาการเศรษฐศาสตร์ และมีประสบการณ์ด้านการเงิน การคลังอย่างกว้างขวาง เช่น เป็นบรรณาธิการของวารสารเศรษฐศาสตร์ที่มีอิทธิพลระดับโลกชื่อ Economic Journal (1911 - 45) เป็นเลขาธิการ The Royal Economic Society (1911) ต่อมาได้เข้าทำงานที่ British Treasury (กระทรวงการคลัง) เป็นกรรมการใน Committee on Finance and Industry (1929 - 31), Economic Advisory Council (1930 - 39) และ Bank of England (1941) และเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนกระทรวงการคลังของอังกฤษ ในการประชุมทางการเงินการคลังระหว่างประเทศที่ Bretton Woods Conference (1944) ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้ง “International Monetary Fund” (IMF) และ “World Bank” ในเวลาต่อมา

ผลงานเขียนทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญ

เคนส์มีผลงานเขียนทางวิชาการเศรษฐศาสตร์จำนวนหลายสิบเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ “Economic Consequences of the Peace” (1911) ซึ่งเป็นผลงานที่เขียนหลังจากการเข้าร่วมประชุมเจรจาสันติภาพหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ที่กรุงปารีส ในฐานะตัวแทนกระทรวงการคลังของอังกฤษ ทำให้เขาเริ่มมีชื่อเสียงในระดับโลก Indian Currency and Finance (1913) “A Treatise on Probability” (1921), หนังสือ “A Tract on Monetary Reform” (1923) ซึ่งแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยกับการที่อังกฤษจะหันกลับไปใช้ระบบมาตรฐานทองคำอีกครั้งหนึ่ง เพราะไม่สามารถสร้างเสถียรภาพให้กับระดับราคาภายในประเทศ และเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนอีกด้วย, The Economic Consequence of Mr. Churchill (1925) ได้วิพากษ์วิจารณ์นโยบายการเงินของนายเซอร์ซิล ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังขณะนั้น, หนังสือ “A Treatise on Money”

(1930), จุลสาร “The Means to Prosperity” (1933) ที่ชี้ให้เห็นว่าการลงทุนจำนวนมากในกิจการสาธารณะโดยการออกพันธบัตรรัฐบาลจะช่วยแก้ปัญหาการว่างงานได้ และในปี ค.ศ. 1936 เคนส์ได้พิมพ์หนังสือที่มีอิทธิพลความคิดทางเศรษฐศาสตร์และนับว่ามีชื่อเสียงมากที่สุดคือ “The General Theory of Employment, Interest and Money” ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สาเหตุของการว่างงานและนำเสนอมาตรการในการเพิ่มการจ้างงานและรายได้ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของรัฐบาลต่างๆ ในยุคต่อมาอย่างกว้างขวางที่รู้จักกันดีในนาม “Keynesian Policy”

II แนวความคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญ

ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์แบบที่ปรากฏในหนังสือที่สำคัญที่สุดของเคนส์ที่ชื่อ “ทฤษฎีทั่วไปว่าด้วยการจ้างงาน อัตราดอกเบี้ยและเงินตรา” หรือ “The General Theory of Employment, Interest and Money” ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1936 โดยเคนส์ ได้วิเคราะห์ถึงหลักการและตัวแปรทั้งหลายในระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (Complex relationships) ทั้งระบบการผลิต การจ้างงาน รายได้ การออม การบริโภค การลงทุน การส่งออก ราคาสินค้าและบริการ ปริมาณเงินและอัตราดอกเบี้ย เคนส์มีความเห็นขัดแย้งกับทฤษฎีในแนวเศรษฐศาสตร์คลาสสิกที่ถือว่าในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดทุนนิยมเสรี (Market capitalist economy) อุปทาน (Supply) จะเป็นตัวกำหนดระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการสร้างรายได้เติบโตทางเศรษฐกิจก็ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มอุปทาน ซึ่งเคนส์เห็นว่า หากปล่อยให้ระบบเศรษฐกิจดำเนินไปโดยไม่มีการแทรกแซงจากรัฐบาล ก็อาจไม่มีประสิทธิภาพสูงสุดและไม่ก่อให้เกิดการจ้างงานอย่างเต็มที่ เนื่องจากในบางช่วงเวลา อุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand) มีไม่มากพอ โดยเฉพาะในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (Depression) อุปสงค์มวลรวมมีน้อยกว่ารายได้ (Income) ที่ลดลง การบริโภคและการใช้จ่าย (Consumption) ลดลง สินค้าขายได้น้อยลง ทำให้การลงทุน (Investment) และการผลิต (Production) ในระยะต่อมาลดลง และทำให้การจ้างงาน (Employment) ซึ่งขึ้นอยู่กับภาวะการผลิตลดลงไปด้วย และในที่สุดก็นำไปสู่รายได้ประชาชาติที่ลดลง ดังนั้น การกระตุ้นอุปสงค์มวลรวมให้อยู่ในระดับที่จะทำให้เกิดการว่าจ้างงานเต็มที่จึงเป็นจุดหมายที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ และในการรักษาอุปสงค์มวลรวมให้เกิดขึ้นอย่างได้ดุลยภาพนั้น ภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐต้องมีบทบาทร่วมกันในการขยายการลงทุนในภาวะที่เศรษฐกิจซบเซาลง การดำเนินนโยบายการเงินของรัฐ

(Monetary policy) เช่น การเพิ่มสภาพคล่อง (liquidity) การปล่อยสินเชื่อที่ง่ายขึ้น (easier credit) หรือการลดอัตราดอกเบี้ยลง (lower interest rates) อาจช่วยกระตุ้นการลงทุน เพิ่มการจ้างงานและเพิ่มอุปสงค์มวลรวมในตลาดได้ แต่ในภาวะที่เศรษฐกิจถดถอย หรือตกต่ำรุนแรง (Severe contractions-depression) ลำพังนโยบายการเงินอาจไม่เพียงพอในการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจความจำเป็นของรัฐในการแทรกแซงตลาด (Intervention by the government) ก็จะต้องมีมากขึ้น โดยการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐ และการดำเนินนโยบายการคลัง (Fiscal policy) ที่เหมาะสม เช่น การลงทุนในโครงการสาธารณูปโภค (Public works) การลดภาษี (Tax reduction) และการสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มธุรกิจที่มีปัญหา เป็นต้น

หนังสือ The General Theory of Employment, Interest and Money ของเคนส์ นับเป็นหนังสือที่ปฏิวัติแนวคิดและทฤษฎีของสำนักคลาสสิก โดยเฉพาะเรื่องทฤษฎีแรงงานและทฤษฎีอัตราดอกเบี้ย โดยเคนส์ได้ให้ความสนใจอย่างมากกับระบบเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ หนังสือเล่มนี้ถือได้ว่าเป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomic theory) เล่มแรกด้วย

แม้ว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคในการวิเคราะห์ของเคนส์ จะมีมากและมีความสลับซับซ้อนสูง และนักเศรษฐศาสตร์ สามารถตีความได้อย่างหลากหลาย อย่างไรก็ตาม นโยบายทางเศรษฐกิจที่สำคัญจะขึ้นกับตัวแปรพื้นฐาน 4 ตัวที่นับว่าเป็นเครื่องจักรสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศที่มีการค้าขายกับต่างประเทศ ได้แก่ **Consumption** - การบริโภค, **Investment** - การลงทุน, **Government spending** - การใช้จ่ายภาครัฐ และ **Net Export** - การส่งออกสุทธิ (การส่งออก - การนำเข้า) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ตัวสามารถเขียนเป็นสมการได้ว่า รายได้มวลรวมประชาชาติ (Y) = C + I + G + Net Export อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจนั้น แม้ว่าเคนส์จะให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจมหภาคมากขึ้น แต่เขาก็ไม่ได้ละทิ้งเศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomic theory) ของอัลเฟรด มาร์แชล แห่งสำนักนีโอคลาสสิกแต่ประการใด

ในท่ามกลางความขัดแย้งของระบบทุนนิยมเสรี และวิกฤติเศรษฐกิจที่กำลังเกิดขึ้นในสหรัฐฯ ยุโรป เอเชีย รวมทั้งประเทศไทย ทำให้นักเศรษฐศาสตร์ทั้งหลายพยายามนำเอาแนวความคิดและทฤษฎีทางเศรษฐกิจสำนักต่างๆ มาช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้น แนวความคิดของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ แม้จะถูกวิจารณ์ในหลายประเด็น แต่หลักการพื้นฐานหลายประการ ก็ยังนับว่าน่าสนใจและสามารถประยุกต์ใช้ได้แม้ในปัจจุบันนี้

